

7 Programma Bestuur

Inleiding en ontwikkelingen

De begroting 2025 van de Provincie Zeeland laat ons doel zien om een sterk en toekomstgericht bestuur te realiseren. Een bestuur dat goed inspeelt op de uitdagingen en kansen van deze tijd. Het programma Bestuur heeft vier pijlers om deze doelen te bereiken:

1. **Een sterk bestuur.**
2. **Een weerbaar bestuur.**
3. **Een samenwerkend bestuur.**
4. **Een signalerend bestuur.**

De rode draad binnen het programma Bestuur is de kwaliteit van het openbaar bestuur: de manier waarop de overheid functioneert en hoe betrouwbaar deze is voor de burger. Voor de inwoners van Zeeland betekent het dat de Provincie open communiceert, goed functioneert en luistert naar de wensen en verwachtingen van haar inwoners. Als dat mogelijk is, neemt de Provincie deze wensen mee in haar beleid en beslissingen.

Sterk bestuur. Als toezichthouder controleren we de financiën van gemeenten, waterschappen en samenwerkingen. Ook controleren we hoe de gemeente haar medebewindstaken uitvoert. Als er hulp nodig is bieden we vanuit samenwerking ondersteuning. We gaan dan in gesprek met de betrokkenen om te kijken hoe het beter kan. Waar nodig handhaven we de regels om ervoor te zorgen dat iedereen zich aan de afspraken houdt. Sterk bestuur betekent ook dat we informatie open en duidelijk delen met onze inwoners. We vinden het belangrijk dat zij begrijpen waarom we bepaalde keuzes en beslissingen maken.

Weerbaar bestuur betekent dat we zorgen voor eerlijkheid, veiligheid en veerkracht. We zorgen dat onze diensten en producten niet worden misbruikt. Bij het geven van vergunningen controleren we mensen en bedrijven, indien daar aanleiding toe is en/of het voorgeschreven is, met de Wet Bibob. Deze wet helpt ons integere besluitvorming te nemen. Hiermee creëren we een gelijk speelveld voor ondernemers. Zo zetten we ons in tegen ondermijning.

Samenwerkend bestuur houdt in dat de Provincie Zeeland actief samenwerkt met verschillende partners om samen meer te bereiken. Dat doen we in de regio, met Vlaanderen en met andere provincies via het Interprovinciaal Overleg (IPO). We nemen deel aan het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO). Hier werken we samen met gemeenten en waterschap aan belangrijke opgaven voor Zeeland. We versterken onze positie, onderhouden onze relaties en zorgen voor positieve en duurzame veranderingen aan beide zijden van de grens. Dat doen we door kennis en middelen te delen en gezamenlijk op te treden.

Als **signalerend bestuur** speuren we voortdurend naar veranderingen en trends die de regio kunnen raken. Dit kan gaan over nieuwe regels, beleid, economische veranderingen, technologische innovaties, of maatschappelijke trends. Door deze veranderingen vroeg op te merken kunnen we reageren op wat er gebeurt. Door te lobbyen brengen we de belangen van Zeeland onder de aandacht bij landelijke en Europese beleidsmakers en wetgevers. Zo kunnen we door te plannen inspelen op toekomstige ontwikkelingen en kansen die de positie van Zeeland verder versterken.

Maatschappelijk effect

De Provincie Zeeland werkt als een democratisch, open en inclusief provinciebestuur. Zij vindt iedere inwoner even belangrijk en waardeert inbreng van buitenaf. Verder bewaakt zij de kwaliteit van het openbaar bestuur. Dit is in het belang van het welzijn van de burgers en de economische prestaties in onze provincie. Dit doet zij met bewustzijn van de bijzondere ligging van onze regio, weerbaar tegen ondermijnende invloeden aan beide kanten van de grens.

Speerpunten

- We brengen Zeeland onder de aandacht bij: het nieuwe Kabinet, een relatief nieuwe Tweede Kamer, een nieuwe Europese Commissie en een nieuw Europees parlement. We benadrukken de Zeeuwse belangen en specifieke thema's die voor Zeeland belangrijk zijn.
- We laten minimaal één integrale controle(s) uitvoeren door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) en Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond (DCMR). Dit wordt geëvalueerd samen met de Provincie.
- In 2025 organiseren we een training voor politieke ambtsdragers om hen weerbaarder te maken tegen agressie, geweld en intimidatie.
- We blijven in gesprek en dialoog met onze inwoners met als doel het draagvlak voor ons beleid te vergroten en het vertrouwen te optimaliseren of vergroten.

Beleidskader

- [Gemeenschappelijk financieel toezichtkader GTK 2020 versie 12 april 2022 | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#)
- [Rijkstaken Openbare Veiligheid - Organisatieplan Commissaris van de Koning in Zeeland \(2019\)](#)
- [Strategische Visie Euregio Scheldemond \(2021\)](#)
- [Ambtsinstructie Commissaris van Koning](#)
- [Advies bestuurlijke werkgroep Donner-Berx inzake oplossen van \(juridische\) grensknelpunten](#)
- [Gedragcode Politieke Ambtsdragers 2024](#)
- [Protocol vermoedens integriteitsschendingen politieke ambtsdragers provincie Zeeland \(2020\)](#)
- [Expliciete politiek - Politiek en netwerksturing in de provincie Zeeland \(2019\)](#)
- [Zeeuwse norm weerbare overheid \(2022\)](#)
- [Beleidsregel Bibob Provincie Zeeland 2024 inzake omgevingsvergunningen, subsidies, vastgoedtransacties en overheidsopdrachten](#)
- [Beleidskader IBT 2023-2027](#)

Reguliere taken

1. Taken commissaris van de Koning (cvdK) als Rijksorgaan en als boegbeeld van de Provincie Zeeland:

- Voorzitter van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten.
- De cvdK stimuleert samenwerking tussen instellingen en organisaties in de provincie. De commissaris gaat regelmatig op werkbezoek bij de gemeenten in de provincie
- Bestuurlijk toezicht op de Veiligheidsregio Zeeland.
- Coördinatie grensgovernance: het zorgen voor goede afstemming en besluitvorming tussen de verschillende bestuurslagen op de grens van Vlaanderen-Nederland.
- Regietafel vluchtelingen.
- Integrale en fysieke veiligheid.
- Bestuurlijke verantwoordelijkheid om als rijksorgaan, in de vorm van een wettelijke zorgplicht, de bestuurlijke integriteit van de provincie te bevorderen. De CvdK heeft bij verstoorde bestuurlijke verhoudingen een adviserende en bemiddelende rol.

2. Ondersteuning, van Provinciale Staten, (Staten)commissies en Gedeputeerde Staten.

3. Taken Gedeputeerde Staten:

- Interbestuurlijk toezicht (financieel en generiek) gemeenten, waterschap en gemeenschappelijke regelingen.
- Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur (Wet Bibob).
- Bevorderen bestuurlijke integriteit; Samenwerking Taskforce- RIEC.
- Bevorderen en bewaken kwaliteit lokaal bestuur.

Maatschappelijk effect

De Provincie Zeeland werkt als een democratisch, open en inclusief provinciebestuur. Zij vindt iedere inwoner even belangrijk en waardeert inbreng van buitenaf. Verder bewaakt zij de kwaliteit van het openbaar bestuur. Dit is in het belang van het welzijn van de burgers en de economische prestaties in onze provincie. Dit doet zij met bewustzijn van de bijzondere ligging van onze regio, weerbaar tegen ondermijnende invloeden aan beide kanten van de grens.

Doelstelling

Interbestuurlijk toezicht

Interbestuurlijk toezicht door Gedeputeerde Staten (GS) is een wettelijk taak. Met dit toezicht zorgen GS ervoor dat gemeenten, waterschappen en Gemeenschappelijke Regelingen hun wettelijke taken uitvoeren en een sluitende begroting hebben. Samenwerking is hierbij heel belangrijk.

Gemeenschappelijke regelingen zijn samenwerkingsverbanden tussen verschillende gemeenten of overheidsorganisaties die samen bepaalde taken of diensten uitvoeren. GS en gemeenten werken samen aan maatschappelijke problemen. Dit helpt om publieke taken goed uit te voeren. Zo zorgen we voor een betrouwbare en transparante overheid.

Acties

Het publiceren van een totaaloverzicht per gemeente/waterschap

De provincie publiceert een overzicht van de financiën en prestaties per gemeente en waterschap. Deze beoordeling stelt ons in staat om gemeenten en waterschappen onderling en over de tijd heen te vergelijken, wat bijdraagt aan objectiviteit en transparantie.

De externe partij DocFactory voert een nulmeting uit op het gebied van Archief en Informatie

Deze nulmeting dient als startpunt voor ons toezicht. Het geeft ons per gemeente en waterschap inzicht in de huidige situatie. Zo we kunnen bepalen waar we de komende jaren naartoe willen werken.

De Provincie, gemeenten en waterschap gaan een gezamenlijke training volgen. Deze training richt zich op het verbeteren van onze vaardigheden in het voeren van toezichtsgesprekken en het opstellen van verbeterplannen

We gaan leren we hoe we effectief toezichtsgesprekken kunnen voeren en hoe we samen met gemeenten en waterschappen duidelijke verbeterplannen kunnen maken.

Doelstelling

Samenwerkend bestuur

De wereld om ons heen verandert snel. De maatschappelijke uitdagingen worden steeds complexer en vragen om meer doordachte oplossingen. Dit heeft invloed op hoe lokale overheden werken. Zij moeten meer samenwerken en taken verdelen. We werken nu op verschillende niveaus samen om de problemen in Zeeland aan te pakken. Dit doen we door in de regio samen te werken via onder andere het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO). Op landelijk niveau werken we samen met andere provincies via het Interprovinciaal Overleg (IPO). Zo kunnen we kennis delen en leren van elkaar.

Acties

In 2025 blijven we investeren in de Interbestuurlijke samenwerking. Zo kan Zeeland samen met de andere Provincies en onze samenwerkingspartijen in en buiten Zeeland actuele maatschappelijke vraagstukken aanpakken

We vinden het belangrijk om onze overlegstructuren goed te organiseren en daarmee ook goed te kunnen benutten. Daarom brengen we hierin focus aan. We nemen actief deel aan het OZO en het IPO om onze krachten in de regio en met andere provincies te bundelen.

We zijn actief betrokken bij de geplande evaluatie van het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO). We nemen de aanbevelingen die daaruit voortkomen serieus en volgen deze op waar mogelijk

Op korte termijn staat een evaluatie van het OZO gepland. We zullen onze input leveren en onze standpunten delen. Daarbij zijn we vastbesloten om goed samen te werken met andere Zeeuwse overheden. Zo willen we de effectiviteit van dit overlegplatform verbeteren en samen tot acties komen die onze provincie verder helpen.

Doelstelling

Signalerend bestuur

De Provincie signaleert en beïnvloedt vroegtijdig besluitvormingstrajecten van nationaal- en Europees beleid en regelgeving. Zo zorgen we ervoor dat er voldoende rekening gehouden wordt met Zeeland.

Acties

Het versterken van de Zeeuwse positie in Den Haag en Brussel. Dit doen we door beleidsontwikkeling en besluitvorming te beïnvloeden met lobby in Brussel en Den Haag.

Ook het komende jaar zullen Gemeenten, het Waterschap en Provincie Zeeland, al dan niet, gezamenlijk in OZO-verband, intensief werken aan een effectieve lobby en signaleringsfunctie richting Den Haag en Brussel. Acties die hierbij horen zijn:

- Zeeland onder de aandacht brengen bij het nieuwe Kabinet, een nieuwe Europese Commissie, een relatief nieuwe Tweede Kamer en een nieuw Europees parlement.
- Het benadrukken van de Zeeuwse belangen en specifieke thema's en zorgen dat deze een plek krijgen in bijvoorbeeld Prinsjesdag en de Voorjaarsnota.
- Het nadrukkelijk kenbaar maken van de specifieke (en unieke) situatie van Zeeland op thema's zoals elke regio telt, kernenergie, milieuzaken en financiën door o.a. team Public Affairs, in samenwerking met de programma's en opgaven.
- Versterken van de Zeeuwse positie door de organisatie van werkbezoeken van ministers, staatssecretarissen, DG's, deputaties, Europarlementariërs en Tweede Kamerleden.
- Zeeland verder zichtbaar maken door periodieke lunches met Zeeuwse Kamerleden, regelmatige nieuwsbrieven en bestuurlijke besprekingen.

Strategische evenementen van de Provincie Zeeland samen met externe partners uitvoeren. Denk aan de Haagse Dag, Oesterontmoeting en Nieuwjaarsbijeenkomst

In 2025 voert de Provincie Zeeland samen met partners jaarlijkse edities van strategische evenementen uit:

- We zijn gastheer voor de jaarlijkse Zeeuwse Oesterontmoeting.

- De Haagse- en Brusselse lobbyacties organiseren we samen met Zeeuwse- en Vlaamse partners.
- De Nieuwjaarsbijeenkomst aan het begin van ieder jaar.
- We voeren bijeenkomsten en -sessies en netwerkbijeenkomsten met collega-bestuurders uit die bijdragen aan de opgaven die voor Zeeland belangrijk zijn.
- In 2025 zal ook met de Open Dag weer aandacht worden gegeven aan de provinciale organisatie.
- We bouwen Zeeuwse netwerken op en onderhouden deze door relatiemomenten als Concert at Sea en de Vestingcross.
- In 2025 laten we de nieuwe cdK nader kennis maken met Zeeland.

Het versterken van de samenwerking met Vlaanderen. Dit doen we onder andere door actief deel te nemen aan gremia als grensgovernance, het bestuurlijk overleg Vlaanderen Nederland, de Vlaams Nederlandse Delta, de Scheldemondraad en North Sea Port d

In 2025 zetten we de vele inspanningen op gebied van de samenwerking met Vlaanderen voort. Dit betekent dat we:

- Actief deelnemen in overleggen om van grensoverschrijdende knelpunten (het grens schakelpunt) en gebiedsontwikkeling verder versterken. Denk aan de grensgovernance, de Vlaams-Nederlandse Delta, de Scheldemondraad en North Sea Port.
- De bestuurlijke netwerken en Europese fondsen blijven inzetten.
- Vanuit onze rol De samenwerking met Binnenlandse Zaken en Vlaamse partners aanmoedigen.

Doelstelling

Sterk provinciaal bestuur

Een Provincie die samen met inwoners, bedrijven, instellingen en overheden de (grote) opgaven voor Zeeland aanpakt.

Acties

De volksvertegenwoordiging van Zeeland is zichtbaar en benaderbaar voor de Zeeuwse kiezer.

1. Vergaderingen van Provinciale Staten en Statencommissies zijn rechtstreeks te volgen voor publiek.
2. De activiteiten van Provinciale Staten worden beter onder de aandacht gebracht via sociale media.
3. De besluitvorming in Provinciale Staten wordt inzichtelijker en toegankelijker gemaakt via een publiek toegankelijk stateninformatie systeem⁴. We gaan in gesprek en dialoog met onze inwoners met als doel het draagvlak voor ons beleid te vergroten en het vertrouwen in de politiek te optimaliseren of vergroten.

Provinciale Staten vullen op een vernieuwende manier de rollen in als volksvertegenwoordiger, kadersteller en controleur.

1. De volksvertegenwoordiging kiest de best passende aanpak om de gewenste publieke doelen te bereiken. Dit hangt af van de opgaven en de situatie.
2. We betrekken medeoverheden, organisaties, instellingen en inwoners bij het ontwikkelen van het provinciaal beleid.

3. We willen het samenwerken tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten nog verder verbeteren. Dit met het doel zodat de democratie goed blijft functioneren.
4. De ondersteuning voor Statenleden wordt verbeterd. Dit met het doel dat Provinciale Staten hun rol als volksvertegenwoordiger, beleidsmaker en controleur beter kunnen vervullen. De regels voor ambtelijke ondersteuning en fractieondersteuning worden als dat nodig in het eerste kwartaal van 2025 hieraan aangepast.

Doelstelling

Weerbaar bestuur

Het zorgen voor een vrije, veilige en rechtvaardige samenleving is een kerntaak van de overheid. Provincie Zeeland wil de integrale aanpak tegen ondermijnende criminaliteit in Zeeland aanmoedigen en ondersteunen. Dat doen we vanuit onze positie als provinciaal middenbestuur. Om dit doel te bereiken houdt de Provincie zich bezig met het tegengaan van ondermijning. Tegelijk vergroot zij haar eigen weerbaarheid en integriteit.

Acties

In 2025 stellen wij agressie protocollen op voor politieke ambtsdragers en medewerkers

Om ervoor te zorgen dat politieke ambtsdragers en medewerkers veilig hun werk kunnen doen, stellen wij agressie protocollen op.

In 2025 zijn de doelen uit de Zeeuwse norm weerbare overheid leidend om onze weerbaarheid te versterken

Eerder gebruikten we het instrument fite Pyramide van de taskforce RIEC (Regionale Informatie- en Expertisecentra). We gebruikten deze piramide om inzicht te krijgen in de fase waarin de Provincie zich bevindt voor de aanpak van ondermijning.

Hoe we scoren meten we aan de hand van verschillende onderdelen: (1) bewustwording & organisatie, (2) informatiepositie, (3) beleid & handhaving, (4) integere & veilige werkomgeving en (5) communicatie. Op basis van deze scores krijgen we een plek in de piramide. Hoe hoger de indeling in de piramide, hoe beter de provincie scoort. Ons doel was om tweejaarlijks een trede te stijgen tot minstens de vierde trede van vijf. Dit is in 2023 al gelukt.

In 2025 gebruiken we de ambities uit de Zeeuwse norm weerbare overheid als meetinstrument. De Zeeuwse norm gaat over negen thema's. Provincie Zeeland heeft twee thema's op zich genomen om deze in te voeren bij alle Zeeuwse overheden, namelijk thema zes (Bibob) en thema negen (Informatiebeveiliging). Dit betekent:

- We willen een uniform beleid en een uniforme toepassing van de wet Bibob door alle overheden in Zeeland
- We werken samen met gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen in Zeeland (bijvoorbeeld Veiligheidsregio Zeeland die in opdracht van ons werkt) aan het versterken van informatiebeveiliging. Onder Gemeenschappelijke Regelingen valt hier bijvoorbeeld Veiligheidsregio Zeeland die in opdracht van ons werkt. Hierover schrijven we meer in de paragraaf bedrijfsvoering van deze begroting.

De provincie is een integer handelende organisatie, die zich weerbaar opstelt tegen oneigenlijke invloeden en misbruik

In 2025 voeren we het beleidsplan aanpak ondermijning verder uit. We geven in het bijzonder aandacht aan acties die voortkomen uit de interne bewustwording van de eigen organisatie en Provinciale Staten. Ook geven we aandacht aan thema's als bewustwording rondom informatiebeveiliging en het vergroten weerbaarheid in buitengebied.

Daarnaast behouden we onze coördinerende en faciliterende rol naar de Zeeuwse gemeenten. We ondersteunen hen bij het uitvoeren van de doelen uit de Zeeuwse norm weerbare overheid.

De aangescherpte Bibob-beleidsregel passen we toe

Het BIBOB beleid wordt, indien daar aanleiding toe is en/of het voorgeschreven is, met de Wet Bibob, toegepast op vier gebieden:

1. omgevingsvergunningen
2. aanvragen tot subsidie
3. overheidsopdrachten
4. vastgoedtransacties.

We hanteren het verbeterde Bibob werkproces. Tegelijkertijd moedigen we een zo uniform mogelijke toepassing van de Wet Bibob door de Zeeuwse overheden aan.

Omgevingsdiensten RUD en DCMR voeren in opdracht van de Provincie het beleidsplan aanpak ondermijning en het Bibob beleid uit

RUD en DCMR zijn belangrijk omdat zij vergunningsaanvragen voor het omgevingsbeleid ontvangen. Daarnaast voeren zij minimaal één keer per jaar één controle uit. Hierbij besteden zij aandacht aan signalen van ondermijning. Dit betekent minimaal één controle bij een bedrijf dat valt onder het bevoegd gezag van Gedeputeerde Staten in de milieubranche. Deze controle voeren de RUD en DCMR uit met partners zoals de Nederlandse Politie, Uitvoeringsdiensten en IL&T (Inspectie Leefomgeving & Transport) bij een bedrijf. Tegelijkertijd zal ook de RUD de Zeeuwse norm weerbare overheid voor de voor hen relevante onderdelen gebruiken.

Trendindicatoren

Gemeenten onder preventief toezicht:	2021	2022	2023	2024
Landelijk	12	1	2	2
Zeeland	2	1	1	1

Opkomstpercentage statenverkiezing (Kiesraad):	2007	2011	2015	2019	2023
Landelijk	46,4%	56,0%	47,8%	56,2%	58,8%
Zeeland	52,9%	58,9%	52,2%	59,2%	62,4%

Doelindicatoren

Doelindicatoren	Indicator	Stand 2021	Stand 2022	Streefwaarde 2023	Streefwaarde 2024	Stand 2024	Streefwaarde 2025	Einddoel
Financieel gezonde Zeeuwse gemeenten	Gemeenten onder preventief toezicht	2	1	1	1	1	1	0
Weerbaar bestuur	Integrale controle uitgevoerd						1	1
Weerbaar bestuur	Geactualiseerd Bibob beleid doorgevoerd bij alle Zeeuwse gemeenten en Provincie in 2025						14	14

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Doelstelling	Begroting 2025
Lasten	
070101-Interbestuurlijk toezicht	1.842
070102-Samenwerkend bestuur	77
070104-Signalerend bestuur	1.071
070105-Weerbaar bestuur	304
079999-Ambtelijke inzet	7.179
Totaal Lasten	10.473
Baten	
070101-Interbestuurlijk toezicht	51
070104-Signalerend bestuur	97
Totaal Baten	148
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-10.325
Onttrekkingen	
980799 Bestemmingsreserves-Pr.7	-
Toevoegingen	
980699 Bestemmingsreserves-Pr.7	-
Resultaat na bestemming	-10.325